

הקהל ייבאר בקצרה מטרת הנשף הזה ותכליתו ויבקש מהנאספים לחת את ידם להאגודה.

ד"ר מציא דרש בפני הנאספים על אדות ה,זמרה בישראל" דרשה מחקרית באמת יעשירה במלים חדשות למושגי הזמרה ובבקיאות גדולה וחריפות הראה איות מקום חשוב הפסח הזמרה מעולם בקרב ישראל.

החלק השני מנשף זה החלה בדרשה הנגברת חמדה בן יהודה וזה תכן דרשתה:

„נגברות ואדונים נכבדים,
זו לנו לא הפעם הראשונה להתאסף באולם זה. אף נגינה שמענו פה, מעצם כבוד ציון זה ובכל זאת הכול גדול בין האספיות הקודמות ואספה זו. בכל פעם היה כבוד ציון האורח שלנו, אנו הזמנו אותה, והיא באה. הפעם כבוד ציון קרא לנו והננו אירחיו. בערב זה ממרתני לזאת קרב אליו יתר מאשר התקרבונו עד כה ולהבינוהו בכל חשיבותו. ולזה עלינו לברר מה הוא מבטיח לנו ומה אנחנו חובים לו.

כל האנשים שבאו מחדש ולפני זמן מה אולי ישתוממו קצת על רגשי הקדש אשר ממלאים את לבנו בחגיגה קטנה זו, כי להם הדבר פשוט כל כך: ביון שיש עיר ירושלים במציאות ובה יושבים יתר מארבעים אלף יהודים, הלא דבר חיובי הוא שיהיה פה כל הנצרך לחיי חברה תרבותית, גם כבוד ציון ונגינות ישראל. אך אנו הזקנים, אנו הנשנים, שהקדמנו לבוא לארץ ישראל לפני חצי יובל שנים, כמה נענועים היו לנו לחגיגה ולזמרה לכבוד ציון שלוקח שכי, כמה השתוקקנו להר קיל של נגינה, שירה, זמרה, כמה הצטערנו בשמענו פה בארצנו כל שירי הגלות בכל השפות הזרות, שירה משוכשה ומקולקלה. כמעט התיאשנו כשראינו כי החוש הזה אינו מתפתח בילדינו, והדור הצעיר שלנו יהיה עם הארץ מבחינה זו.

עם הארץ! אמנם. זו אינו מכבא קשה ולא גוזמה. בימינו הגיעו והבינו העמים התרבותיים כי תורת הנגינה אינה דבר של מיתריות, אינו דבר מפל, אלא דבר של נחיצות נמורה. כמו שאנו מלמדים את ילדינו קרא וכתוב בספר, כן חובים אנו ללמד גם קרא וכתוב תוי הנגינה. כמו אדם יודע לספר ספור אשר ידע, כן הוא צריך לדעת לשיר הנעימה אשר שמע; כמו שהוא יודע לכהיב דבר מה בפנקסו לזכרון, כך הוא צריך לדעת גם לרשם הנעימה אשר שמע לכל ישכחנה. ולא חברה זו בלבד הוכחהנו. ידע ידענו היטב מה גדולה ועצומה השפעה הנגינה בחינוך ובחיים ופעולה העזה על הרגש, ועל תכונת האדם. אמת כי בתזלחה תורת הנגינה דבר סתום לפנינו ואין האדם יודע בחושי בלבד להבדיל החליפות היתר בילטית שכתורה זו, למשל כמעט שלא ירגישו כלל הבדל בין הקלילות השינים ולא יכירו, ולא יבינו כל תכן השירה ולא שאיפותיה ומנמותיה ולא מה שהיא חפצה לאמר לנו.

לאמר! זו המלה האמתית, כי הנגינה מדברת. השונה צחה. ומנגינה עשיר! הנגינה תספר לנו על אדות זריחת החמה ואם נאזין היטב והננו חשים האור המתפור האדמדם הצביע, החם המתפשט, הרך, הנעים והבטחון שמביאים לנו קרני השמש. יכמו כן הוגה הנגינה כח החיים הנילדים.

הנגינה תספר לנו בספוריה חיפים על אדות שקיעת החמה והתרדמה הנופלת על הארץ. ה,כין הערבים" הקיסם ומלא סוד, הלאית והעיפות המקשרות עם זה.

הנגינה תמסור לנו כל כך ברור שקשוק מי הנהר, כמו נעש גלי הים הסוער והזועם, וכח המעין המתנבר, גלגולי הרעם, שטף הנשם, יללת הרוח, אימת הסער.

כנגינה אפשר להגות שמחה יתר נקל מכמלים ובה משתמשים כדי להלהיב את צבאות המלחמה. ייהר מדרשות נלהבות, יתר מקריאת, יזר מצווי ופקודת תלהיב הנגינה את לב האדם ונכון הנחי ברגעי ההתפעלות זו ללכת בעינים עצומות לתוך הסים והאש, ולסבן אח עצמו בהמקומות היתר מסוכנים. הנגינה מתארת לנו את סוד החיים, האהבה בכל מלחמותיה, יאושיה ונצחונותיה, בכל מתיקותה ואשרה, כמו שעוד לא תאר אותה אדם במלים.

ולא פחות מזה מיסרת לנו הנגינה רגש הפרידה, זה הרגש המר והאיום בכל עזו ובכל תקפו אפילו — את המות בעצמה. המשורר בחדר עליון נטה ב,אנגוונט" שלו לא מצא מלים למות קלירכן וישקה כוס התרעלה וישלחנה סעד הבמה, והנגינה הנעלמה מתארת לנו כל יסוריה הגשמים והרוחניים וכל פלצותיה ומלחמתה בעד נפשה, נענועיה למי

ירושלם

כבוד ציון. באופן נאה ויפה ענה הקהל הנאור שבעירנו על הזמנת ועד האגודה „כבוד ציון" אך „הנשף לנגינה, ומרוה וספריות" אשר ערכה בליל שלישי שבוע זה. האולם הנדול של בית העם היה מלא מפה אל פה, גם אורחים רבים היו בין הנאספים: הנגברת מרדכי בן הלל הכהן עם בתה והאדונים ז"ד לונתין, ד"ר בן משה, י' שינקין, י' בלקינד, ד"ר דלוריה, ד"ר טון ועוד.

הנשף החל כנגינת ה,תקוה", מהקנה ומייהדה מאת מזמרנו ומחבר הנגינות הלאומיות אברהם צבי בן יהודה. התקן עלה יפה מאד וה,תקוה" היקרה לנו מאז נהיתה עוד יתר נעימה וערכה.

האדון קרניאל פתח את הנשף בדרשה קטנה אל

די רוטשילד אבל אף לא את המורית ולא המנהלת. המנגנים הקטנים א' מווא, ויעקב כהן בני י"א—י"ב, נגנו לפני הקהל הגדול של ילדים קטנים על כנוריהם החצאים; אהוד בן יהודה קרא משירי אבן עזרא, אשכים לביה השר" ו, הקנקן ריקן". הצטינה מאד לאה וי"ן בת י"א אשר קראה על פה השיר של יל"ג מעשה נערות בהטעמה יפה ובכל התנועות וההעויות, וכמו כן רבירה בן-יהודה, בת שמנה שנים, בהשיר הידוע, מאיר אמר"*) ועל פי דרשת הקהל היו צריכות לשוב אל הכמה שלש פעמים!

היו נוכחים מורים ומורים ואורחים רבים.

בצלאל. אל בצלאל—נהרו המונים המונים מכל השדרה ומכל המפלגות מבני עמנו, מישלמים יוצרים. להתערוכה! — נסעו מרכביה שרי ממשלתנו בבגדי שרד, קונסולים עם קלסיהם, זקידים ונושאי משרה ממקומות שונים, פרופיסור שץ והאדון והגברת פרופסור הרשנברג קבלו את האורחים בחניכות גדולה.

כלם כאחד השתייטמו והתפלאו על אשר ראו עיניהם; בכל כך זמן מועט איך עלה בידי פרופ. שץ להקים מכון כזה ולסדר בית נכת ולאסיף עתיקית ולעורר הרגש האמני, ולמלא הכותלים ציורים, ולכיר ולצקת צלמים ולארנ שטיחים, וכו' וכו'.

כפני הקהל העברי אשר התאסף בבצלאל בליל הרביעי לחג חנכת הבית והאורחים מיפו האדון ז"ד לבונתון, האדון והגברת דר' רופין, האדון שינקין, דר' חן, האדון בלקינד אשר פרופ. שץ ברוך הבא חס והאדון ברולי דרש כמו בכל פעם בהתלהבות גדולה היוצאת מעמק לבו המהיר. דר' בן משה באר כי הדרוש הטובה עליו איך ומה נכרא הדבר ומה כחו הגדול הנעלם מעינינו, המניע את הכל, אחריו הוסיף האדון שינקין דברים אומרים יוצאים מן הלב על אדות ריחו של המכון ואיך וכמה לשמור ולהגן על רוח זו.

עד שעה מאוחרת אחרי חצות הלילה שהה הקהל הרב על גג הבית ויתהלך לארכו ולרחבו ולא נלאה לשיר ולשמח. אני מרגשת את עצמי כמו על גב הספינה העויה גברת אחת.

אמנם, אך זה ספינה שקרובה לחוף!

והננו מברכים את פרופיסור שץ מיסד ומנהל בצלאל בהברכה היתר טובה אשר אפשר לברך רב החובלים, שיזכה להוביל ספינתו הגדולה, בצלאל" אל אותו החוף אשר חזה בדמיונו!

— רופא ביה"ח רוטשילד בעירונו, האדון דר' זיין בקש ממנו לכשר להקחל כי טנה בית החולים הנזכר מילדת מיוחדת שתלך לילדה עניות חנם הגברת ש' שטנובסקי צנמנתה למשרה זו גמרה למורה ברוסור וכבר נתמחתה שם כרוסיה ושרתה כשנה במשרת מילדת בערת היהודית בחברון, וסלאה את חיבתה על צד דיוהר טוב.

שאהבה וכל קושי הפרידה מהחיים, מהאשר במבחר שנותיה, צ"ר מפרסם צרפתי אשר חפץ למסור בכל תקפו רגעיו של יפון, ציריה לנו שוכב על ערש דוי, מקרביו ואהביו עומדים מסביב, מחזיקים בידיו המתות והמתקררות ומכימים בעיניו העטופות ערפל, ושם בפנת החדר המכושית פתוחה ואלהיה הנגינה נינעה באצבעותיה הענוגות בהמכושית ומשמיע לאזניו — הסכמת הקולית האחרונה... ומי שמתבונן להמונה רועד בלו ומרגיש כי הגה נגמר הכל, שופן סת ויחד אתו כשרוני הנאוני ומננינותיו האלהיות לא יוסיף לחבר. בנגינת התזמרת יולך עם הצרפתי הנאור, הרגשי, האמני את נבוריו ולוחמיו למנוחם האחרונה—להפנתיואון.

לא פה המקום ירא עתה הזמן ולא אנכי הבחירה לספר על כל נפלאות הנגינה ותעודתה בחיים, אך חפצי להעיר על הרך, הנעם והאור אשר תכנים בחיים, והחנך המיב אשר תחן ללב, רגש את להקהל הנכ"ד על דבר מה ידוע לו ויזכרהו, ה"ספק" אשר השמיע לנו לא פעם, כנור ציון" שלנו בעצם אולם זה. התזמרה, גברות יאדונים נכבדים, איך הקשבתם לנגינה זו כמעט בלי רוח נשימה באפכם? איך חדר ה"ספק" אל תוך חדרו לבנכם ונדמה כי יחסר דבר מה בחובו. כנור ציון בהתחלה התפתחותו החל כבר לפעול פעולתו, ויחזק האהבה לנגינה, שירה וזמרה בקרבנו ויפה והנעים לנו כל חנינו וממנו בעצמנו חלוייה הרבה פעולתו בעתיד. אם נתן יד להחלוצים האלה ונעור להם תגדל הצביה שבאנדרות, תחקרם, והפרת. ויש בירינו לעורר ואולי זה השדה האחד שנוכל לעבוד כלנו שכם אחד, כי הנגינה היא כללית ואחת לכל העדות ולכל המפלגות ולא הובלנה להיות בה חלוקי דעות בעקר עצום וגדול, הוא כח הנגינה וקולותיה שומעים תריר אך ברמיון לבד, בכל פעם שמתרומם הרוח ומתאצלת הנפש. ספר ספר לי פעם ציר אחד על אדות תערוכת צלמים אשר ראה, צלמים גדולים בגדלם הטבעי ועשויים כרוכ כשרון, אלה צלמי החשב היתר מפרסם כדורנו—הצרפתי רי"ן. בנכס, בשיש ונחשה מסר החשב הנאוני כל רגשותיו היתר דקים. ועתה נמצאת בין הצלמים האלה—אמר הצ"ר, ושכחתי עולם ומלואו ושמעתי פתאם נגינה, שירה וזמרה, תזמורות ומקהלות גם צלצולי פעמינים...

זה רגש אצתי. הנגינה היא אמנות וכל ענפי האמנות קשורים אחד כהשני וערבים זה בזה, כשאדם שומע נגינה טובה ונשנבה או מנגן בעצמו רם ונשא הנהו ודומה לאלדים דבר לא יפריעהו ראה יראה לפני עיניו צצים ומתפרצים צלמים ענקיים ומלא הבית כבודם, יראם זימ ונעים, יראה נבורים, חיים, משתערים, לוחמים... וברגעים שכתנו חלש וידינו רפות יתנו נא לנו כנור בירינו ונשמע נגינתו ותעורר לחיים...

אבל, כנורנו, כנור ציון רצוף ונשבר, נשאר שם, במרחקים... על נהרות כבל... תלוי על ענפי הערבה... וניסוי נתקים... וכלו ישן, לאבק, יתפור אם רק ננע בו... כנור ציון" חדש תנו לנו!...

המהינו, הכנור הזה בעצם המלאכה, הכנור הזה נכנה עוד פעם כנור גדול, יצום, ראשו ביהודה ומשענו—בגליל, נכנה ולא מעץ ונימיו חזקים, —אך לא מקרן ולא מעור המעים של עזים יחוללים אף לא של בבשים רוים, לא מברזל, ולא מפלדה, ולא מנחשת, גם לא מכסף! לא בפרזו ההומיה ולא כוינציה היפה ולא בכרין החכמה יגדלו הנימים האלה אלא—בעצם ארץ זו, שממנה נגלה כנור ציון לפני אלפים שנה, בארצנו יגדלו הנימים האלה סחמרים חדשים לגמרה: מאהבה להארץ, מכח עלומים, מרגש הכביר, מתשוקה להאמה לחיים, לאור, למנוחה, לשלוה מססירות נפש— יגדלו הנימים של כנור ציון זה יכלנו נעור לגדלם, זקן ונער, כל אחד ואחד יהן אה ידו לכנור ציון זה, ואלה הנימים יהיו חזקים והם יהיו עזים ורק יעו בהם—ישמע קולם מקצה העולם ועד קצהו ינגינתם תחדיר ללכות העם בכל מפלגותיו ובכל שדרותיו...

גם קולות אהרים רכים וענונים ישמיע כנור ציון זה על אדות יפי ארצנו ונעם חיינו יישיר לנו שיר הצדק והישר השלום והשלוה.

ולקח העם את כנור ציון זה בידו וידוח לו ויטוב לו וסר מעליו לנצח וזכר הנלוה...

על אדות נגינות הרבוע, המכושית ומסירות המקהלה בגליון הבא.

שחרית ונגינה זמרה וספרות לילדים אשר ערך כנור ציון ביחיד להילדים עלה יפה מאד. האולם הגדול של בית העם היה הפעם מלא קטנים. מאות ילדים וילדות ישבו צפופים על ספסליהם בתלבושתיהם הבהירות והטובות ודמה נדמה האולם לשדה מלא פרחים. פני כלם היו מאירות ממש, הלחיים בערו, העינים השחורות, האפורות, הערמוניות, התכוליה וירקרקית נצצו והבריקו ככוכבים גדולים וקטנים. פה ראינו גם אמהות צעירות וילדיהן כורעותיהן ועל ברכיהן והנשיקות פורחות באייר מהאם הילד, מהילד להאם... ואלה הקטנים כלם בני עם אחד, בני ארץ אחת ומדברים לשון אחת, ובנינו הם!

השחרית נעשתה כמעט בלי כל הכנה וכמה ענג הסבה להראשים המתולתלים, כמה צחקו, גם התפעלו, גם שמחו וביריהם הקטנות טחאו כף לכף עד בלי הרף.

הגברת מ' ארשר לוי מנהלת בית הספר לבנות של חברת בייח באה יחד עם מורותיה ותלמידותיהן, דר' גרינהוט שלח את היתמים בלויית כתי הג' צלה; חניכות בית היתומות שתחת הנהלת הגברת א' כהן באו כליות המורות הגברת גולדשמידט והג' חנה. היה בערך כחצי בית ספר אולינה